

SocialdepartementetSocialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att inrätta ett forum för dialog och samverkan på nationell nivå för en bättre arbetsmiljö i hälso- och sjukvården

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att etablera samverkan och utveckla stöd på nationell nivå för frågor som rör arbetsmiljön i hälso- och sjukvården. I detta ingår att etablera ett forum för dialog och samverkan mellan relevanta aktörer samt att stödja regioner och kommuner med att integrera frågor som rör arbetsmiljö i det löpande arbetet gällande bl.a. patientsäkerhet och produktionsplanering.

Socialstyrelsen ska:

- Etablera ett forum för dialog och samverkan mellan myndigheter, regioner, kommuner, arbetsgivarorganisationer, privata utförare, arbetstagarföreningar samt forskare i syfte att utveckla initiativ för att stärka arbetsmiljön i hälso- och sjukvården.
- Kartlägga och analysera kommuners och regioners behov av nationellt stöd för att bättre integrera frågor som rör arbetsmiljö i arbetet med patientsäkerhet och produktionsplanering.
- Utifrån ovan tillhandahålla ett verksamhetsnära stöd till kommuner och regioner.
- Utveckla samverkan mellan relevanta myndigheter i frågor som rör arbetsmiljö och patientsäkerhet i hälso- och sjukvården.

Arbetet ska samordnas med pågående arbete inom myndigheten rörande kompetensförsörjning, tillgänglighet och utvecklad primärvård, inklusive arbete som bedrivs enligt förordningen (2024:1253) om statsbidrag till

kommuner och regioner för utveckling av en god och nära vård samt tillgänglighet samt förordningen (2024:1252) om statsbidrag till regioner för stärkt tillgänglighet och ökad vårdkapacitet inom den specialiserade hälso- och sjukvården.

Arbetet ska även samordnas med pågående arbete inom myndigheten rörande genomförandet av den nationella strategin för psykisk hälsa och suicidprevention (S2025/00016) samt genomförandet av regeringens arbetsmiljöstrategi för 2026–2031 (A2026/00127 och A2026/00562). Socialstyrelsen ska senast den 31 maj 2027 och den 31 maj 2028 lämna delredovisningar av uppdraget och senast den 31 maj 2029 lämna en samlad slutredovisning av uppdraget och resultaten till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Regeringen beslutade den 28 maj 2026 skrivelsen En god arbetsmiljö i ett föränderligt arbetsliv (skr. 2025/26:266), som är regeringens långsiktiga politiska inriktning på arbetsmiljöområdet. Ett delmål i strategin är ett hälsosamt arbetsliv med en målbild att den organisatoriska och sociala arbetsmiljön förbättras och psykisk ohälsa orsakad av dålig arbetsmiljö minskar.

I aktuella myndighetsrapporter från Arbetsmiljöverket och Försäkringskassan konstateras långvariga brister i arbetsmiljön i bl.a. hälso- och sjukvården.

Enligt Arbetsmiljöverkets tillsynsrapport om organisatorisk arbetsmiljö inom sjukvården som publicerades i november 2025 är de vanligaste bristerna kopplade till hög arbetsbelastning samt en obalans mellan krav och resurser. I Försäkringskassans årliga lägesrapport 2026 framkommer att sjukskrivningar p.g.a. stressrelaterad psykisk ohälsa ligger kvar på höga nivåer inom sjukvården. Att en majoritet av de anställda i hälso- och sjukvården är kvinnor gör dessutom frågan om en god arbetsmiljö till en viktig jämställdhetsfråga.

Hälso- och sjukvården står inför stora utmaningar med brist på personal med rätt kompetens. En god arbetsmiljö hänger till stora delar ihop med en välfungerande kompetensförsörjning. Myndigheten för vård- och

omsorgsanalys fastslår i sin analysplan för 2026 att det finns flera förbättringsområden när det gäller kompetensförsörjningen i hälso- och sjukvården. Det gäller exempelvis planering och åtgärder för att rekrytera och behålla kompetens men också behovet av att använda vårdpersonalens tid och kompetens på ett mer effektivt sätt.

Den upplevda obalansen mellan krav och resurser grundar sig, enligt Arbetsmiljöverkets tillsynsrapport från 2025, bl.a. i att arbetsmiljön på akutsjukhusen i olika grad kan präglas av stress, hög arbetsbelastning och överbeläggningar. För lite eller för hög omsättning av personal, långa arbetspass utan möjlighet att återhämta sig är kända utmaningar som sjukvården kan behöva hantera. För lite stöd och förståelse från chefer och ledning är ytterligare en faktor till bristande arbetsmiljö i hälso- och sjukvården. Inom primärvården utgör ett ökat inflöde av patienter, bristande kompetensutveckling och ständiga organisationsförändringar exempel på förklaringsfaktorer bakom bristande arbetsmiljö.

Mot bakgrund av den ansträngda arbetsmiljön i hälso- och sjukvården har sjukvårdsministern under våren 2026 sammankallat professionsföreningar, regionledningar företrädare för privata utförare, SKR, forskare samt myndighetsföreträdare till en mötesserie för att kraftsamla kring arbetsmiljön i hälso- och sjukvården.

Utifrån vad som framkommit i mötena drar regeringen slutsatsen att fördjupad samverkan i arbetsmiljöfrågan behövs. Staten kan bl.a. bidra med att samla aktörer på nationell nivå och stödja sjukvårdshuvudmännen i deras arbete med att vända trenden.

Regeringen uppdrar därför åt Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (S2026/01344) och Inspektionen för vård och omsorg (S2026/01346) att, inom sina respektive uppdrag, intensifiera arbetet kopplat till arbetsmiljö i hälso- och sjukvården.

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att stödja sjukvårdshuvudmännen för att uppnå en effektiv personalplanering inom hälso- och sjukvården (S2025/01181). Ett kompletterande uppdrag har getts på samma område med särskilt fokus på semestertider (S2025/01478). Båda uppdragen slutredovisades i maj 2026 och syftade till att utveckla ett nationellt lärandesystem och arbetssätt som gör det möjligt att bättre planera för återkommande variationer av tillgång till personal.

I slutrapporterna konstateras att den ökande personalbristen i hälso- och sjukvården inte kan mötas enbart genom fler utbildningsplatser, prognoser eller traditionella planeringsverktyg. Analyserna belyser flera centrala faktorer som har betydelse för effektiv personalplanering, däribland proaktiv och stabil kapacitetsstyrning över hela årscykeln, systematisk utvärdering och lärande, prioriteringar och samordning av vårdflöden samt datadriven analys.

Detta uppdrag är en fortsättning på arbetet med effektiv personalplanering med fokus på hur arbetsmiljö, patientsäkerhet och produktion kan vävas samman i en integrerad styrmodell.

Regeringen beräknar att avsätta medel för uppdraget för åren 2027–2029 under förutsättning att riksdagen anvisat medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Elisabet Lann

Josefin Hægvide

Kopia till

Riksdagens socialutskott
Statsrådsberedningen, SAM
Finansdepartementet, BA
Arbetsmarknadsdepartementet, ARM
Inspektionen för vård och omsorg
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys
Arbetsmiljöverket
Försäkringskassan
Sveriges Kommuner och Regioner